

Autorka, stawiając pytanie o zasadność pojęcia Europy Środkowej, przypomina historię różnic poglądowych pomiędzy czeskimi a polskimi uczonymi na temat (nie)istnienia wspólnoty na tym terytorium: ci pierwsi w XIX wieku głosili ideę panslawizmu, w 30-tych latach XX wieku potrzebę syntezy kultur i literatur słowiańskich, a po II wojnie światowej przeciwstawiali słowiańskość Zachodowi, co wywoływało krytykę tych drugich. Stąd wynika odmienne rozumienie obszaru środkowoeuropejskiego ? w Czechach przeważnie lokowanego w granicach Austro-Węgier, zaś w Polsce pojmowanego znacznie szerzej. Natomiast pewnego rodzaju spójny wyróżnik Europy Środkowej można znaleźć w literaturze, przytaczany bywa szczególnie gatunek powieści (np. Kafki, Haška, Musila, Gombrowicza), poprzedzony ? jak przypomina autorka ? polską gawędą i popularnym w Polsce szkicem fizjologicznym. Zawarty w nich element humoru, przeszedł w stadium satyry, a następnie groteski, tworząc dzięki temu niepowtarzalny odcień humoru środkowoeuropejskiego, często określanego jako drugi wyróżnik omawianego terytorium. Zdaniem autorki, środkowoeuropejska specyfika ściśle związana jest z kodem euroatlantyckim, a w tym właśnie kontekście zawsze powinna być rozpatrywana.